

специалистов высшей квалификации, рассмотрены некоторые пути ее реализации в вузе при чтении лекций, проведении практических занятий, выполнении студентами расчетно-графических, курсовых и дипломных работ, их участия в научно-исследовательской и изобретательской работе.

Ключевые слова: профессиональная направленность преподавания, профессиональная компетентность, эффективность и надежность обучения, методы оптимизации

A. P. Gromik¹, I. M. Konet², I. V. Semenishina¹

¹Podolsky State Agrarian Technical University

²Kamianets-Podilsky Ivan Ohienko National University

FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN FUTURE SPECIALISTS TEACHING MATHEMATICS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

It is substantiated in the article the necessity of ensuring the applied direction of teaching mathematics and its role in the for-

mation of professional competence of future high qualified specialist. It is observed some ways of its realization in the higher educational establishment while carrying out lectures and practical works; while doing essay and graduation projects by students and their participation in the scientific and research work.

Key words: applied direction of teaching, professional competence, effectiveness and reliability of tuition, methods of optimization, physical method, computer's technologies.

Отримано: 23.05.2013

УДК 378.091.3:62

О. В. Єжова

Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ НАСТУПНОСТІ В НАВЧАННІ КОНСТРУЮВАННЯ ОДЯГУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ «ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД – ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД»

Стаття присвячена проблемі взаємозв'язку між різними етапами освіти в системі «професійно-технічний навчальний заклад – вищий навчальний заклад». В результаті проведеного якісного аналізу навчальних програм з предмету «Конструювання одягу» педагогічного вузу та ПТНЗ встановлено, що існують педагогічні передумови для суттєвого скорочення часу на вивчення випускниками ПТНЗ у вузі даної дисципліни.

Ключові слова: наступність, технологічна освіта, конструювання одягу, професійно-технічний навчальний заклад.

Постановка проблеми. Однією з сучасних тенденцій в суспільстві є підвищення значущості освіти, прагнення людей різного віку і з рівним рівнем підготовленості з відповідного фаху отримати вищу освіту, зокрема педагогічну. При цьому рівень умінь абітурієнтів з основ швейного виробництва надзвичайно різний. В одній академічній групі навчаються вчорашні школярі та випускники професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ) швейного профілю, які мають високі розряди з однієї або двох професій – «Швачка», «Кравець», «Закрійник», «Оператор швацького устаткування». Можна припустити, що зміст та термін навчання бакалавра технологічної освіти має відрізнятися для студентів-випускників шкіл та кваліфікованих робітників швейної галузі.

Аналіз останніх досліджень з вирішення загальної проблеми. Проблема взаємозв'язку між різними етапами освіти упродовж багатьох років досліджувалася вітчизняними та зарубіжними науковцями. Питанню наступності в педагогіці професійної освіти присвячені роботи провідних науковців (С.Я. Батішева, А.В. Батаршева, А.П. Беляєвої, Ю.А. Кустова, В.Н. Мадзигона, Н.Г. Ничкало тощо).

Мамус Г.М. в своєму дисертаційному дослідженні [4] відзначає суттєву відмінність у рівні базових знань, умінь, навичок студентів – випускників технічних училищ та випускників сільських шкіл. Автор звертає увагу на важливість забезпечення диференційованого та індивідуального підходів до навчання майбутніх учителів.

М.В. Анісімов, виконавши порівняльний аналіз навчальних планів різних типів закладів з підготовки фахівців електротехнічного профілю, виділив ряд переваг випускників ПТНЗ перед майбутніми вчителями трудового навчання і дійшов висновку про доцільність скорочення тривалості навчання студентами-випускниками ПТНЗ [1, с.80-81].

С.В. Архіпова в роботі [2] відзначає як негатив дискретність освіти. Учні на кожному освітньому рівні (дошкільна, шкільна, початкова професійна, середня професійна, вища, післявузівська освіта) змушені починати навчання з «чистого аркуша». Наголошено на важливості наступності в освіті та виділені два типи наступності – соціальна та навчальна. Навчальний тип передбачає змістову, організаційну наступність, наступність умінь, навичок, компетенцій.

У підручнику [5, с.55] наголошується на важливості створення регіональної системи безперервної професійної освіти, що забезпечує багатоступеневість професійної освіти, наступність освітніх програм різного рівня.

Виділення невирішених питань. Недослідженою залишається проблема забезпечення педагогічних умов безперервної професійної підготовки, першим етапом якої є навчання в ПТНЗ швейного профілю, а наступним – продовження навчання у вищому навчальному педагогічному закладі за напрямом підготовки «Технологічна освіта», зокрема в частині забезпечення наступності змісту навчальних дисциплін циклу «Швейне виробництво».

Мета статті. Мета роботи полягає в дослідженні педагогічних умов для забезпечення безперервної професійної освіти в системі «ПТНЗ швейного профілю – педагогічний університет».

Для реалізації мети поставлені такі завдання:

- проведення якісного аналізу навчальних програм з «Конструювання одягу» педагогічного вузу та ПТНЗ;
- розроблення рекомендацій щодо оптимізації навчальних програм вищого навчального закладу для випускників ПТНЗ швейного профілю.

Виклад основного матеріалу. В роботі представлені результати дослідження педагогічних умов диференціації змісту освіти з основ швейного виробництва майбутніх вчителів технологій – випускників ПТНЗ швейного профілю. З даною метою проведений порівняльний якісний аналіз навчальних програм з предмету «Конструювання одягу». Співставлений зміст програм та кількість годин, передбачених для вивчення окремих тем та розділів програми кваліфікованим робітником вищого кваліфікаційного розряду відповідної професії, зі змістом та кількістю годин зі схожих тем для підготовки бакалавра технологічної освіти. Для цього проаналізовані навчальна програма дисципліни «Конструювання та моделювання одягу» підготовки бакалавра технологічної освіти КДПУ ім. В. Винниченка та типові навчальні програми таких предметів: «Креслення і основи конструювання швейних виробів» згідно державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8263.2-ДВ.18.10-2008 (швачка), «Конструювання одягу» згідно ДСПТО 7433.2.D 18028-2006 (кравець), ДСПТО 7435.2.D18024-2006 (закрійник).

За змістом навчальний матеріал вказаних програм можна умовно поділити на чотири змістових модулі:

- Модуль 1. Вихідні дані для проектування одягу.
- Модуль 2. Конструювання поясних виробів.
- Модуль 3. Конструювання плечових виробів.

Модуль 4. Методи виконання проектно-конструкторських робіт.

Оскільки навчальна програма ПТНЗ містить значну кількість тем з проектування виробів різного асортименту, не передбачених програмою ВНЗ, ці теми згруповані до модуля 5 – «Конструювання окремих видів одягу».

Розподіл на модулі є умовним, оскільки, наприклад, включені до модуля 5 теми з навчальної програми для закрійника «Розробка особливо складних моделей ...» стосуються і конструювання базових конструкцій, і рукавів, і комірів (модуль 3), і технічного моделювання (модуль 4).

В табл. 1 наведені кількісні результати співставлення вказаних вище навчальних програм. При цьому ресурс часу на вивчення деяких тем згрупований, наприклад теми «Побудова основ конструкцій жіночого одягу з рукавом реглан (суцільнокресним, сорочковим, з поглибленою проймою)» об'єднані під загальною назвою «Побудова основ конструкцій жіночого одягу з рукавами різних покроїв».

Таблиця 1

Порівняльний аналіз змісту дисципліни «Конструювання одягу» в навчальних закладах різних типів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	бакалавр технологічна освіта		швачка	кравець	закрійник
	всього	в т.ч. ауд.			
Модуль 1. Вихідні дані для проектування одягу	22	10	9	12	32
Загальні відомості про одяг та його конструювання	4	2	2	2	6
Антропометричні вихідні дані	14	6	7	8	20
Форма одягу	4	2		2	6
Модуль 2. Конструювання поясних виробів	22	14	12	18	12
Побудова креслень спідниць	14	8	4	8	4
Побудова основи конструкції жіночих штанів	8	6	8	10	8
Модуль 3. Конструювання плечових виробів	60	44	30	74	105
Побудова основи конструкції жіночої сукні з вшивним рукавом	20	14	14	16	12
Конструювання комірів	8	6	10	10	4
Побудова основ конструкцій жіночого одягу з рукавами різних покроїв	24	18	6	18	36
Конструювання жіночого одягу пальтово-костюмного асортименту	8	6	0	30	53
Модуль 4. Методи виконання проектно-конструкторських робіт	58	22	11	12	106
Технічне моделювання	16	12	8	12	88
Дефекти в одязі	4	2	0	0	4
Конструювання одягу на нетипові фігури	4	2	0	0	10
Художні системи формоутворення в одязі	30	4	0	0	0
Розробка та градація лекал	4	2	3	0	4
Модуль 5. Конструювання окремих видів одягу	0	0	31	0	132
Конструювання постільної та натільної білизни	0	0	0	0	54
Конструювання дитячого одягу	0	0	3	0	0
Конструювання чоловічого одягу	0	0	0	0	46
Конструювання корсетних виробів	0	0	4	0	32
Конструювання хутряних виробів	0	0	18	0	0
Проектування головних уборів	0	0	6	0	0
Усього годин	162	90	93	116	387

З табл. 1 наочно видно, що з низки тем та модулів кількість годин у ПТНЗ (графи 4-7) перевищує відповідну кількість годин у ВНЗ (графа 2). Такі числа виділені **напівжирним підкресленим** шрифтом.

Це стосується майже всіх тем та модулів з навчальної програми для професії «Закрійник». Крім значного перевищення ресурсу часу на вивчення навчального матеріалу, передбаченого програмою ВНЗ, майбутні закрійники вивчають також конструювання виробів, що не включені до програми університету – як відносно простих (постільна й натільна білизна), так і складних (чоловічий одяг, корсетні вироби тощо).

Таким чином, зміст навчальної програми з «Конструювання одягу» для професії «Закрійник» в ПТНЗ цілком відповідає вимогам вищого педагогічного навчального закладу та суттєво перевищує відповідну програму ВНЗ як за обсягом, так і за змістом. Це зумовлює можливість суттєвого скорочення часу на вивчення вказаної дисципліни у вузі випускниками ПТНЗ з використанням різних форм самостійної роботи.

Для професій «Швачка» та «Кравець» час на вивчення більшості тем перевищує час на аудиторні заняття з відповідних тем майбутніх вчителів технологій, але менший ніж загальна кількість годин у вузі (такі числа виділені **підкресленим** шрифтом), а з деяких тем перевищує загальну кількість годин у вузі. Для професії «Кравець» таке співвідношення актуальне для модулів «Вихідні дані для проектування одягу», «Конструювання поясних виробів», «Конструювання плечових виробів». Для професії «Швачка» таке співвідношення спостерігається в окремих темах вказаних модулів. Майбутні швачки, окрім зазначених тем, вивчають також конструювання окремих виробів, таких як дитячий одяг, вироби з хутра, корсетні вироби, головні убори тощо.

І лише декілька тем не увійшли до програм ПТНЗ – це «Конструювання одягу на нетипові фігури» для швачок та кравців і «Конструювання жіночого одягу пальтово-костюмного асортименту» для швачок. Ці теми можуть бути опановані кваліфікованими робітниками у ВНЗ самостійно, використовуючи навчальний посібник [3], рекомендований Міністерством освіти і науки України для студентів вищих навчальних закладів.

Висновки. Підсумовуючи результати порівняльного аналізу змісту дисципліни «Конструювання одягу» в навчальних закладах різних типів, можна зробити висновок про значно більший обсяг навчального матеріалу та ресурсу часу, передбаченого на його опанування, в ПТНЗ для професії «Закрійник», і дещо менший (але більший ніж аудиторний для ВНЗ) обсяг для професій «Швачка» та «Кравець» порівняно з бакалавром технологічної освіти. Це створює педагогічні передумови для можливості суттєвого скорочення часу на вивчення випускниками ПТНЗ у вузі «Конструювання одягу».

Скорочення часу на вивчення вказаної дисципліни «Оператором швачського устаткування» можливе за умови виконання практичних робіт або індивідуального завдання з дисципліни «Конструювання та моделювання одягу», яка відсутня в навчальному плані ПТНЗ для цієї професії.

Перспективи подальших досліджень. Подальше дослідження буде спрямоване на якісний аналіз навчальних програм з решти дисциплін блоку «Швейне виробництво» («Технологія швейного виробництва», «Швейне матеріалознавство», «Обладнання швейної промисловості» тощо), спрямований на забезпечення наступності у підготовці бакалаврів технологічної освіти після отримання робітничої професії швейного профілю.

Список використаних джерел:

1. Анісімов М.В. Теоретико-методологічні основи прогнозування моделей у професійно-технічних навчальних закладах : [монографія] / М.В. Анісімов. – К. ; Кіровоград : ПОЛІУМ, 2011. – 464 с.
2. Архипова С.В. Преemptивность в образовании: социологический анализ : автореф. дисс. ... канд. социол. наук : 22.00.06 / С.В. Архипова. – Екатеринбург, 2009. – 19 с.
3. Єжова О.В. Конструювання одягу : курс лекцій / О.В. Єжова. – Кіровоград : Код, 2009. – 168 с.
4. Мамус Г.М. Розвиток технічних здібностей майбутніх вчителів трудового навчання у процесі конструювання та моделювання швейних виробів (методичний аспект) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 / Г.М. Мамус. – К., 2001. – 20 с.
5. Профессиональная педагогика : учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. / [А.М. Новиков, Б.С. Гершуцкий, Е.Г. Осовский и др.] ; под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова. – [3-е изд.]. – М. : Изд-во ЭГВЕС, 2009. – 456 с.

А. В. Ежова

Кировоградский государственный педагогический университет
имени Владимира Винниченко**ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ ПРЕЕМСТВЕННОСТИ
В ОБУЧЕНИИ КОНСТРУИРОВАНИЯ ОДЕЖДЫ
БУДУЩЕГО УЧИТЕЛЯ ТЕХНОЛОГИЙ В СИСТЕМЕ
«ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ УЧЕБНОЕ
ЗАВЕДЕНИЕ – ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ»**

Статья посвящена проблеме взаимосвязи между различными этапами образования в системе «профессионально-техническое учебное заведение – вуз». В результате проведенного анализа учебных программ по предмету «Конструирование одежды» педагогического вуза и ПТУ установлено, что существуют педагогические предпосылки для существенного сокращения времени на изучение выпускниками ПТУ в вузе данной дисциплины.

Ключевые слова: преемственность, технологическое образование, конструирование одежды, профессионально-техническое учебное заведение.

A. V. Yezhova

Kirovograd Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University

**TEACHING CONDITIONS OF CONTINUITY IN TRAINING
APPAREL DESIGN THE FUTURE TECHNOLOGY TEACHER
IN THE «VOCATIONAL SCHOOL – UNIVERSITIES»**

This article deals with the relationship between the various stages of education in the «vocational education – higher education». As a result of qualitative analysis training programs on the subject of «Design Service» high school teacher and vocational schools found that educational preconditions exist for a significant reduction in the time to study in high school graduates of vocational schools of the discipline.

Key words: continuity, technological education, designing clothes, vocational and technical schools.

Отримано: 25.04.2013

УДК 378.14

В. П. Калущка

Технічний коледж Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ В КОЛЕДЖАХ

У статті розглядаються питання основних методологічних принципів підготовки бакалаврів технічного профілю в умовах коледжу. Розглядаються питання взаємодій окремих принципів і методів професійної підготовки, а також питання розвитку особистісних якостей студентів коледжу технічного напрямку і реалізація креативного потенціалу студента.

Ключові слова: професійна компетентність, методологічні принципи, бакалавр технічного напрямку, навчальний процес.

Вища технічна освіта в Україні спрямовується на забезпечення професійної самореалізації особистості. Вона є осередком соціально-економічного розвитку суспільства. Професійна освіта забезпечує підготовку кваліфікованих фахівців для різних галузей народного господарства України і відповідно формує інтелектуальний потенціал нації, як найвищої цінності суспільства. Гармонійний розвиток професійної освіти визначає темпи і рівень науково-технічного соціального прогресу.

В Україні відбувається непростий процес встановлення нової освітньої системи, серед основних орієнтирів якої є інтеграція в європейській та світовий освітні простори. Відповідно становлення цієї системи супроводжується значними змінами в теорії і практиці професійної освіти. Спостерігаються зміни наукової та освітньої парадигми: відбувається формування нового правового і етичного поля, відносин у навчальному процесі, педагогічного менталітету.

Сучасна ситуація ринку праці в Україні, що характеризується загостренням конкуренції на ринку праці, зростанням мобільності виробничих відносин потребує постійної уваги до підрастаючого покоління, до молодих людей, які перебувають на порозі майбутньої трудової діяльності. У сфері сучасного виробництва зросли вимоги не тільки до рівня професійних знань, умінь і навичок фахівців, а й до рівня їхньої культури, вихованості. Сучасний фахівець має бути компетентним як у межах своєї професії, так і з питань політико-правових, людських взаємовідносин, організації продуктивної життєдіяльності людини та ін.

Надзвичайно важливою метою професійної підготовки є формування соціальної активності майбутніх фахівців технічного профілю, професіоналізму, всебічного розвитку особистості молоді людини. Тому сучасна вища школа потребує системного, новаторського підходу до організації педагогічного процесу, який повинен ґрунтуватися на демократичних засадах, на принципах особистісно орієнтованої взаємодії.

Мета дослідження:

- дослідити структуру дидактичних положень навчального процесу підготовки бакалаврів в технічних навчальних закладах I-II рівня акредитації;
- здійснити теоретичний аналіз основних принципів поведінки педагогічного процесу в даних навчальних закладах;
- виявити взаємозв'язки між окремими компонентами комплексу навчальної підготовки бакалаврів технічного профілю.

Авторська ідея. Розвиток педагогічної системи підготовки конкурентоспроможного, мобільного, високопрофесійного бакалавра у навчальних закладах I-II рівня акредитації тісно пов'язаний з розвитком її внутрішніх складових, при цьому важливо забезпечити системну єдність процесів розвитку комплексу навчання та підготовки майбутніх бакалаврів технічного напрямку.

Сучасний стан проблеми. Аналіз педагогічної, психологічної та філософської наукової літератури засвідчив те, що досліджувана проблема розглядається вітчизняними та зарубіжними вченими в різних аспектах, а саме: особливості професійної підготовки спеціалістів з вищою освітою, методи управління процесом засвоєння та системності фундаментальних знань та умінь (А.М. Алексюк, В.М. Галузінський, Л.Я. Зоріна, О.М. Леонт'єв, С.Ю. Мартинчак, Ю.І. Терещенко, К.В. Корсак, О.С. Падалка та ін.); психологічні основи творчої діяльності та особистісного підходу до навчання (Г.С. Костюк, І.Д. Бех, В.О. Моляко, С.О. Сисоєва, Г.О. Балл та ін.); філософсько-методологічний підхід до самореалізації особистості (В.С. Лутай, В.П. Андрущенко, М.І. Михальченко та ін.).

Проблематика підготовки бакалаврів технічного напрямку знайшла своє відображення в працях вітчизняних та зарубіжних науковців із педагогіки, психології, філософії. Зокрема, такими питаннями стали: організація педагогічного процесу (Ю.К. Бабанський, М.М. Поташник); загальні закономірності становлення та розвитку особистості, розвитку інтелектуальних умінь і творчих здібностей, виховання креативного мислення (Г.С. Костюк, В.О. Моляко, С.Л. Рубінштейн, С.В. Гіппіус, Д.Б. Богоявленська, В.В. Клименко, С.О. Сисоєва).

Проблемам контролю якості та діагностики процесу навчання, модульно-рейтингової системи, тестології присвячені роботи В.П. Беспалько, Т.А. Ільїної, К. Інженкампа, Л.М. Кравченко, І.П. Підласого, Н.Ф. Талізної, контролю знань, умінь, навичок студентів вищих навчальних закладів – дослідження І.Є. Булаха, В.С. Аванесова, В.А. Козакова, Л.П. Одерій, Л.М. Романишиної, В.А. Якуніна.

Значна увага була приділена питанню формування творчої особистості з позицій філософії, гуманітаризації освіти, особистісного підходу до навчання (В.П. Андрущенко, І.Д. Бех, С.У. Гончаренко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, Н.Б. Крилов, Ю.І. Мальований, Н.Г. Нічкало, Л.С. Нечипоренко, В.В. Рибалка); синергетичного підходу до розгляду освітніх систем (Н.Б. Булгакова, В.Г. Буданов,